

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

„Straža“ izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravnništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. — Z uredništvom se more gov. vsak dan samo od 11. do 12. ure dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. — Nezaprte reklamacije so poštnine proste. — Telefon št. 220.

Neosnovano razburjanje.

Dolg tvednik je posvetilo demokratsko „Jutra“ malemu, predvsem pa značilnemu dogodku. Pod vodstvom angleškega lorda Cozensa je prišlo par angleških bogatinov v Mežo, kjer so se predstaviteli državnemu nadzorniku pod sekvestrom se nahajajočih rudnikov kot novi lasniki ter zahtevali, da se jim podjetje izroči. Kmalu nato so priredili banket, povabili rudniške nastavnice in lord Cozens-Hardy je na zžudenje navzočih prečital v slovenskem jeziku nekak nagovor, v katerem je obrazložil, da so rudniki odslej angleška last, naši demovini pa je želel veliko sreče in zadovoljnosti. Samo po sebi je razumljivo, da je zaključil svoj govor z besedami: „Zivijo Mežiška dolina! Zivijo Slovenija! Zivela Jugoslavija! — Priznavamo, da so angleški gospodje storili veliko netaktnost. „Jutra“ je mnenja, da je ta govor impertinencija, za katero nimamo prave besede“. V tem smo si edini — in to brez dvoma — da nas nihče nima smatrati kot eksploatacijski objekt. Motijo se pa gospodje okoli „Jutra“, ako mislijo da bodo kričavi uvodniki v tem oziru ono uspešno sredstvo, s katerim se bomo branili pred tujim izkoriščevanjem naših prirodnih zakladov. Korenine tega zla so podnale že globoko. Kdo je zakrivil da nas smatrajo politični in gospodarski krogi zavezniških velisil kot bogato kolonijo, katero je treba izkoriščevati na vse mogoče načine?!

Pravijo, da so potovanja državnikov za narode oz. države velikega pomena. Nedavno je dr. Kukovec — mož je gospodov okoli „Jutra“ zelo povšeč — potoval kot minister za trgovino in industrijo v Anglijo. Tam si je ogledal par industrijskih podjetij, povabili so ga gostoljubni Angleži na par prvovrstnih pojedaj in ko se je vrnil, je pisalo demokratsko časopisje, da so se v Londonu ustvarili predpogoji za gospodarsko in politično „zbliznanje“ med obema državama. Pred par tedni so listi prinesli vest, da so angleške tvrditve in banke ustavile našim trgovcem vse kredite. To radi tega, ker jim manjka zaupanja v našo mlado državo, kateri manjka izkušenih državnikov nove dobe. Ker naši državniki nimajo razumevanja za težnje naroda in za zahteve povojne dobe, se ni čuditi, ako izgublamo polagoma vse zaupanje sosednjih držav in narodov.

Kdo je vsemu temu kriv? Predvsem sedanja vlada, ki je odklonila vsak sporazum s Hrvači in Slovenci. V tej vladi imajo znaten vpliv tisti demokraci, ki vedno in ob vsaki priliki povdarjajo, da so pionirji napredka in nove kulture, ki naj bi obnovila ves troimeni narod. Kljub temu, da zagovarjajo jugoslovansko ideologijo, podpirajo na vse kriplje starega Pašiča, kateri se še do današnjega dne ni vživel v novi položaj in poslanstvo države. Treznemu radikalnemu Protiču, prvoboritelju za sporazum med plemeni, očitajo „reakcionarstvo“, sami pa tirajo državo s svojimi nevarnimi eksperimenti v propast. Ali ni razpis no hranjega posojila najboljši znak vladne slabosti? Inozemstvo nam ne daje več kreditov, ker nima zaupanja v državo, v kateri se zna v najkrajšem času razviti plemenska borba — borba za revizijo ustave.

Notranjepolitični mizeriji, katera nam je v gospodarskem oziru že toliko škodila, se je pridružila še zunanjepolitična. Na najvažnejših poslaniških mestih sedijo še danes možje, o katerih je znano, da se njih mišljenje izza predvojne dobe ni prav nič ali pa le malo spremenilo. Inozemstvo — in to je popolnoma razumljivo — smatra našo državo kot razširjeno predvojno kraljevino Srbijo. Pašič ni baš pripraven državnik, ki naj bi osrečil troimeni narod z zadovoljivo u-

Pustimo jim odgovornost!

Imamo vtis, da so naši zastopniki v konstituenti že nekeko pri pragu in da bodo morali prestopiti tudi prag ter slediti Hrvatom. Ne vidimo namreč prav nobenega razloga, da ostanejo tam, ako se odbijajo vsi njihovi predlogi in z bedastimi medklci in z molkom „pobijaje?“ njihovi strogo stvarni argumenti. Kljka izkorišče valcev se je združila in trmasti in za slepljeni stavec Pašič ne vidi, da podira, kjer bi moral zidati. Je pač za svojo dobo zaslužen diplomat, toda brezpogojno slab notranji politik in organizator. Niti volje, niti potrebne sposobnosti za notranjo ureditev države mu ne moremo po dosedanjem njegovem delu prisoditi.

Vsak pameten človek uvidi, da smo podali v celem svojem dosedanjem delu dovolj dokazov, da hočemo res življenja zmožno, gospodarsko in kulturno napredno in socijalno pravilno, administrativno dobro urejeno državo, ki naj postane našemu ljudstvu to, po čemur je hrepenelo v devetih narodnega suženjstva. Toda namesto uresničenja te svoje želje smo doživeli, da lahko vršijo svoje politične orgije politični sadisti Zerjavovega in Kukovečevega kova, ki nimajo ne numerično ne moralno kvalifikacije, da bi se smeli imenovati zastopniki slovenskega ljudstva.

Pašič s svojim ustavom je do pičice podoben državnikom izza časa „svete aliance“, ki so tudi po Napoleonovem padcu imeli polna usta fraze o svobodi, pravici in ujedinjenju, pa so tirali v preganstvo in metali v ječe najboljše može samo zato, ker so ti žrtvovali vse, da so strelj tučev ja rem, pa so hoteli tudi politično svobodo individua.

Pašičeva ustava pomeni nasilje nad voljo ljudstva, je nasilje nad pametjo in pravo državljansko svobodo. To spoznavajo v Jugoslaviji vsi — od prvega srbskega državnika in politika Protiča pa doli do mariborskega Srneca in Weixla. Toda v sedanji zbornici to dokazovati je čisto brezplodno delo. Deloma so ti ljudje udarjeni naravnost s kurjo slepoto, deloma pa so brezvestni politični bankroterji.

Pokopano je naše upanje, da nam ustava prinese garancije prave drža-

stavo. V diplomatiji Evrope ga poznajo kot ustvaritelja Velike Srbije in zvitega politika, nihče pa ne ve, da bi bil deloval tudi za jugoslovansko.

Manjka nam novih mož, mož s širokimi obzorji in brez starih predvojnih predsodkov. Ker nam je manjkalo v Rapallu takih mož, smo kapitulirali. Velika zasluga za rapalsko sramoto gre tudi pokojnemu Vesničju, velikemu prijatelju današnjega ministrskega predsednika. Z eno besedo: nadaljevanje srbske notranje in zunanje politike brez ozira na nove razmere, želje in posebnosti naroda v no vih pokrajinah, je zakrivilo današnje mizerno stanje naše države. V sosednjih državah so izvedli temeljite socijalne, gospodarske in kulturne reforme, ustvarili ustave, ki odgovarjajo današnji moderni dobi. Pri nas še nisimo storili ničesar, razen, da se prepirajo v dolgotrajnih debatah konstituenti za kanceliparagraf in druge kulturnobojne postavke. Naša vlada, ki ne uživa zaupanja niti v lastni državi, pač ne more ustvariti s sosedi dobrih odnosov.

To naj si zapomnijo gospodje okoli „Jutra“. Novih mož, iskrene ljubezni do napredka in veliko moderne ga duha še bo treba, potem se pa ne bo treba razburjati nad prihodi oblastnih tučev. Ako bo vladna večina pokazala dobro voljo, nas bo cenilo in spoštovalo tudi inozemstvo. Cenilo in spoštovalo nas bo tedaj, ko bo današnja vlada sklenila sporazum s Slovenci in Hrvači.

vljanske pravice in svobode, kakor imajo to vse kulturne moderne države. Namesto tega imamo v resničnem državnem življenju doba Baltič-Ravnika Zupanivevih „obznas“. Padli smo v tem oziru znatno nižje pod ono mero osebne in državljanske svobode in pravice, kakor so jo v prejšnji Srbiji radikali po težkih bojih priborili svojemu ljudstvu. Se nikdar beseda „demokratija“ ni bila tako jasna laž in prevara, kakor v dobi, ko v naši državi soodločuje lažidemokratska stranka.

V šolstvu se ljudstvu, starišem in davkoplačevalcem vzame vsak vpliv na izobrazbo in posebej na vzgojo. Naravnost v zasmeh in žalitev vsaki verski svobodi se omejuje svobodi naši Cerkvi in njenim organom.

Brutalno so zavrgli pri socijalno ekonomskem delu ustave vse predloge, ki naj prinesejo našemu kmetu in delavcu jamstvo, da mu je v ustavi zasigurana človeka vredna eksistenca in dana možnost razvoja. Namesto jasnih zahtev in konkretnih postavk so sprejeli splošne fraze brez konkretne vsebine. Ali je čudno, da so celo srbski kmetje-poslanci burno protestirali proti takšnemu početju in se strinjali z „Jugoslov. klubom“?!

Prebride izkušnje imamo posebej z davčno prakso, zato je naša stranka hotela imeti jamsiva v ustavi in zaščito manj premožnih, zaščito tudi proti vsaki samolastosti, ali vladna večina v njej posebej naši samostojni in demokratijski lega niso hoteli.

Prav nič si ne obetamo od naslednjih dni, ko se bo razpravljalo o administrativni ureditvi naše države. Moderen in edino državovoren, vzgojen princip samouprave ne prihaja nikjer do veljave in tudi tukaj bodo ga zajrli, namesto njega pa uveljavili reakcionaren princip policijskega in birokratičnega nasilja in nekakega „varuštva“, kjer ljudstvo nima nika-ke ingerence in mu je odvzeta možnost intenzivnega aktivnega sodelovanja, pač pa ima bivstveno le obveznost in dolžnost.

„Zjedinjena Slovenija“, ki je bila želja, program in hrepenenje vseh Slovencev od početka njihovega političnega zavedanja pa do danes, bo ostala prazen sen.

Ustava, kakor se ustvarja sedaj, pomeni v naših očeh le nasilje; ona ne odgovarja Kriskemu paktu, ne a dresi „Narodnega sveta“ v Zagrebu, in tudi v skladu z odgovorom regentovim na to adreso, zato imajo naši zastopniki samo eno pot: jasno in do-fočno povedati, da ta ustava za nas ne velja in da je konstituenta zgrešila popolnoma svoj cilj. Ker ne reš-ektira prejšnjih državnih aktov in dogovorov, je njeno delo za nas nepostavno in neveljavno. Centralističnega, absolutističnega nasilja, ki pri- naša hegemonijo namesto bratstva in sporazuma, naši poslanci priznati ne smejo. Zato naj vse posledice nosijo oni, ki niso dostopni za naše argu-mente in pravočasne opozoritve. Pos-anci naši! Pri pragu „konstituenta“ ste že, a energično stopite tudi brez prag, kakor hitro trma in slepota naših nasprotnikov boče usiliti našemu ljudstvu klikarski absolutizem, cen-tralizem in plemensko hegemonijo!

Gospodarske pripombe k trgovinskim pogajanjem z Italijo.

I.

V Beogradu se mude oficijelni zastopniki Italije za trgovinska pogajanja z našo državo, ki so bistveni del določil rapalske mirovne pogodbe.

Če vzamemo državo kot gospodar-

sko jednoto, ki deluje kot najvišje razviti gospodarski organizem med drugimi gospodarskimi organizmi — sosednimi državami — potem je nujno, da ti organizmi vplivajo na jeden drugega, da stopijo v stik eden z drugim in da države kot gospodarski organizmi sklepajo med seboj trgovske pogodbe, ki v veliki meri vplivajo na razvoj gospodarskega življenja obeh kontrahentov.

Ker smo mi Jugoslovani po številu prebivalstva, po teritorialni razsežnosti, po gospodarski, kulturni in politični moči slabejši del pri teh pogajanjih, moramo biti posebno previdni proti takemu zahrbtnemu in pretkanemu sosedu, kot je Italija, ki ima na razpolago dovoljno število gospodarskih in finančnih strokovnjakov za taka pogajanja, dočim jih mi lahko šte- jemo na prstih ene roke in še ti ne pridejo do merodajnega vpliva.

Pomisliti moramo pred vsem, kaj zamore Italija nuditi nam na poljedelskih in industrijskih produktih in kakšne trgovsko-politične namene zasleduje pri tem in obratno, kaj zamoremo mi izvažati v Italijo in kakšno politiko naj zasledujemo pri tem.

Oglejmo si na kratko gospodarski položaj Italije.

V celi Italiji je 46% površine polja in vrtov, 25% travnikov in pašnikov, 13% gozda in grmičevja, 16% pa je kot gorovje, močvirje itd. nerodovit na tla. Pridelki so večinoma pšenica in nekatere druge vrste žita, v Zgornji Italiji tudi riž in koruza, kipa nikakor ne zadostujeta potrebam domačega prebivalstva, tako da se mora žito na veliko uvažati. Razun tega se kultivira oljka in murva kot hrana za sviloprejke, bombaž na jugu, tobak, krompir, sladkorna repa, stročnice vsake vrste, zelenjava in južno sadje, limone, fige itd. Veliko se pridelava vina najrazličnejših vrst od težkega sicilianca, lacrimae Christi, do lahkih gornjeitalijskih vin. Tudi industrija penečega vina in šampanjca je precejšnja. Za izvoz ima Italija na razpolago kakih 25 milijonov hl vina, dočim se v celi naši državi pridelava kakih 5 milijonov hl.

Gozdarstvo ni posebno razvito in je v srednji in južni Italiji veliko pomanjkanje lesa.

Zivinoreja splošno ni na visoki stopnji, razun v severni Italiji, kjer vspeva krasna plemenska živina. Tu je združeno z živinorejo pridelava vanje masla in sira, dočim se v južnih krajih in v gorah goji bolj ovce in koze ter različno perutnino.

Važna za italijansko gospodarstvo je tudi svilopreja, ki se goji posebno v Lombardiji, Pijemontu, Kalabriji in na Siciliji ter tvori svila važen izvozni predmet.

Z ribarstvom se peča in živi dosti prebivalstva ob razsežni morski obali in tvorijo tvornice za sardine, sardele, tune, korale, gobe itd. — celo industrijo.

Rudarstvo ni posebno znamenito, zlasti ker manjka premoga, ki ga hočejo nadomestiti z elektriko. A vendar se pridobiva precej rudnin, železna ruda na Elbi in Sardiniji, želez, svinec, z idrijskim rudnikom živo srebro, cin itd. Zvepla pa je kot vulkanske snovi zlasti veliko na Siciliji. Dalje se pridobiva morska sol in boraks, marmor, znameniti zlasti katarski, alabaster, zemlja za porcelan i. t. d.

Industrije se je malo obratilo iz srednjega veka, še le v zadnjih desetletjih se je začela razvijati v tovarniško veleindustrijo in se je med vojsko razvila zlasti kovinska industrija do visoke stopnje. Pomankanje premoga se je nadomestilo z vodno in električno gonilno silo ter s cenimi delavskimi močmi. Sedež veleindustrije je gornja Italija, zlasti Milan. Najbolj razvita je tekstilna industrija, zlasti produkcija svile, bombaževine, sukna, platna in jute. Znamenita je i

kovinska industrija, tvornice strojev, avtomobilov, aeroplanov, orožja, elektromotorjev. Tudi papirna in tobačna industrija in ladjedelnice so precejšnjega pomena. Jako stara pa je industrija dragocenosti in umetnin iz zlata, brona in drugih kovin, benečanskega stekla, ogledal in porcelana, umetnin iz alabastra, marmorja, koral in kamna. Nadalje se fabricirajo godbeni instrumenti, gosle, slamniki, pletenine iz slame, likerji, kiobase, makaroni itd.

Trgovina in promet se razvijata prav lepo, zlasti ko je z otvorjenjem Sueškega prekopa prenehala izolacija Italije od svetovnih morij, pred vsem Daljnega vzhoda. Tudi dobro železniško omrežje je povzdignilo trgovino, posebno zveze preko Alp s francoskimi, švicarskimi, nemškimi in avstrijskimi železnicami. vzdolž južne in severne obale Italije se vleče železna proga, ki je preko Apenin zvezana s povprečnimi železnicami. Dobro razvita trgovska mornarica pospešuje ladjeplovstvo in pomorski promet. Med pomorskimi velesilami pride Italija takoj za Francosko. Italija ima živahne trgovske zveze z Nemčijo, Francosko, Britanijo, Severno Ameriko, Svico in podonavskimi državami ter Levanto. Zadnji čas skuša dobiti tudi trgovske slike z Rusijo. V tem lahko opazujemo sistematično italijansko politiko — Izvaža se v prvi vrsti svila in svileno blago, vino, olivno olje, južno sadje, riž, jajca, žveplo, makaroni, sira, klobase, ribe, bombaževina, slamnate pletenine, marmor, korale, steklena in kovinska roba, avtomobili, motorji itd. Uvaža pa se: pšenica in drugo žito, stavbeni les, premog, mesni izdelki, železo, bombaž, stroji, kemikalije in kolonijalno blago. Svila pa izvozi Italija največ med evropskimi državami. Muo podnebje, romantični kraji, zgodovinski, kulturni in umetniški spomeniki privabijo vsako leto obilo tujcev na jug, kar nese Italiji precej dohodkov.

(Dalje prihodnjic.)

Nemci razbili nove državne mejnike.

St. Ilj v Sl. gor., 5. jun. 1921.

Zagrizenost Nemcev na naši državni meji je še tudi sedaj zelo velika. Posebno ljudje, ki jih je Švedska naselila v naših krajih, na tihem rujejo proti naši državi. Pred nekaterimi tedni je razmejnitvena komisija dala postaviti državne mejnike. Do danes so Nemci večinoma vse te mejnike razbili do tal. Zakaj? Zato, ker pravijo, da ne priznavajo te nove meje. Kakor sem izvedel so razbiti dragoceni mejniki na celi črti od Spilja do Dravograda. Vidi se, da je razbitje mejnikov organizirano. Najbrž v Gradcu. Čudno je le to, da še danes naše obmejne straže niso nikogar dobile pri razbijanju mejnikov.

Preprečitev osebnega vtiaka med Mariborom in Ljutomerom čez ozemlje N. Avstrije in razbijanje mejnikov, to sta dva dokaza, da se Nemci na naši meji „pripravljajo“. In naša vlada? Če bi naši Slovenci Nemcem delali take neprilike in izvrševali taka nasilja, bil bi alarmiran London, Pariz in Rim. Mi pa hlapčevsko molčimo in v takem vsako klopčito v žep. Lepo vlado imamo!

Politični pregled.

KRALJEVINA SHS.

Soja konstituantne 3. junija je bila znamenita radi protestnega odhoda Jugoslovanskega kluba iz zbornice. Predsednik zbornice je namreč izključil člana našega kluba Bariča od treh parlamentarnih sej radi njegovega upravičenega očitka Pašiču, češ: „Kupili ste ustavo!“ Doktor Korošec je zahteval v imenu kluba, da se preklicje Baričevo izključitev od sej radi utemeljenega in že tolikrat v zbornici izrečenega očitka o kupčiji z ustavo. Ker se predsednik ni udal, je naš klub v znak protesta zapustil zbornico za tri dni, dokler traja Baričeva izključitev. Po odhodu našega kluba je zbornica glasovala o 4. tem ustavnem delu, ki obsega določbe o državni in ustavni oblasti. Nato se je

začela debata o petem ustavnem oddelku, ki razpravlja o kralju in njegovih pravicah. Ta ustavni del je kritiziralo več radikalnih in demokratskih govornikov.

Ustavni člen o kralju in njegovih pravicah je prišel na glasovanje 4. t. m. Kritike tega člena so se udeleževali: Komunisti, narodni socialisti Brandner in en član Vošnjakove skupine. Pred glasovanjem o tem členu so ostavili zbornico komunisti z vzkliki: Na Ljenu in revolucijo! Tudi člen o kraljevi oblasti je bil sprejet. Glasovanja se niso udeležili: Jugoslovanski klub, komunisti in zemljoradniki. Proti pa so glasovali republikanci ter socialisti.

Vladna skupina preživlja težke čase. Komaj je Pašič posadil z obljubljenimi milijoni zopet na ministrske stolčke kujave muslimane, pa še vstraja na svoji podani demisiji vedno minister za agrarno reformo Uzunovič. Pašičeva ponovna mešetarija z muslimani je izzvala hud odpor bosanskih radikalov pod vodstvom dr. Srskiča, ki je odpotoval v spremstvu bosanskih radikalov v Sarajevo, da se pogovori s svojimi pristaši ali naj zapustijo radikalni klub, ali pa se naj skušajo kako pobotati v očigled radikalni kupčiji z ustavo? Vsekako je spor v radikalnem klubu radi odkupnine turške veleposesti globokokoreninjenega spornega značaja.

Včeraj je posetil Beograd romunski zunanji minister Take Ionescu, da bo konferiral z našimi ministri o zunanje političnih zadevah med našo kraljevino ter Rumunijo.

ITALIJA.

Novoizvoljeni italijanski parlament se otvori 11. t. m. Svečane otvoritve se bodo udeležili tudi fašistiški poslanci. Na prvih parlamentarnih sejah bodo volili zborničnega predsednika in podpredsednika.

Stička italijanskih državnih nastavljenec je resna stvar, ker jim vlada noče povzati mesečnih doklad za 200 lir. Vlada baje ne bo popustila in se sploh ne bo pogajala s stavkarji, katere hoče prisiliti do kapitulacije u ustavljenem izplačevanju pred kratkem dovoljenih izrednih prispevkov. Stavkarjem ki bi hoteli ovirati delo, se ustavi plača, provizorični nastavljenec pa bodo odpuščeni.

AVSTRIJA.

Avstrijska dunajska vlada preživlja v očigled ljudski volji za spojitve z Nemčijo težke čase. Nemčija sama svetuje Avstriji, naj počaka glede zahtev z združitve z rajhom na ugodnejše čase. Dunajski krščanski socijalci in Korošci prosijo Stajerec naj preloži glasovanje, ker jih je strah pred izgubo Koroške in se boje zasedbe od vseh strani. Ni verjetno, da se bi združili: Tirolci, Solnogračani in Stajerci udali vladnim nasvetom.

NEMČIJA.

Govorniki se orazpustili nemškega državnega zbora, ker se vlada boji pogorevsčine pri glasovanju za vladno deklaracijo.

GORNJA SLEZIJA.

Poljski vstahi vsekakor izgubljajo na moči pod pritiskom v gornješlezijsko ozemlje na novo dospelih medzavezniških čet. Brezpomenne praske med Poljaki na eni, zavezniki in Nemci na drugi strani so še na dnevnem redu. Ententa ima vendar upanje, da bo vzpostavila zopet red in mir v plebiscitnem ozemlju.

„Gospodje, ki kujejo ustavo, si domišljajo, da je to ena najmodernejših. v resnici pa je ena najbolj nazadnjaških, kar jih svet pozna.“ Tabor od 3. junija 1921.

Politična poročila.

Vlada trdno stoji... Pašičev ministrski konglomerat je tako nestalna mešanica, da jo treba vedno premetavati, sicer se bi čisto skvarila. Danes odstopi eden minister, drugi dan se skujata za nekaj ur kar dva in tako bo šlo menda naprej. G. Pašič se bo moral pred sprejetjem ustave dvigniti iz Beograda in popeljati konstituantno na Kosovo, da jo bo tam navdušil za centralizem, sicer bo doživel polom in nove volitve, ki bi znale prinesiti avtonomno

ustavo brez kanceparagrafa in druge take policajdemokratske plesnjivosti.

P Radikalec v deželni vladi. Kot zaupnik srbske radikalne stranke bo prihodnje dni prevzel g. dr. Niko Županič poverjenišvo za notranje zadeve pri Deželni vladi v Ljubljani. Dosedaj je vodil to poverjenišvo predsednik Deželne vlade sam. Nas le veseli, da so smuknili liberalci s svojim Ribnikarjem pod klop. Demokratiški časopisi so namreč naznanjali, da bo Ribnikar prevzel notranje poverjenišvo. Županič pa socijalno politiko. Demokrati so obračali, radikalci v Beogradu pa obrnili. Saj še ni dolgo od tega, odkar so se poslanci radikalnega kluba napram Pašiču pritoževali, da jim delajo slovenski in hrvatski demokrati v Ljubljani in Zagrebu sitnosti. Prepri v vladnih strankah nas pravzaprav ne zanimajo. Z dovoljujemo se z zmago radikalcev nad trmo slovenskih demokratov. Odslej bodo sedeli v deželni vladi: trije samostojneži, dva demokrata in en srbski radikalec. Predsednik dr. Baltič ne zastopa kot uradnik nobene stranke.

P Kdo bo pariški poslanik? »Narodna Politika« javlja iz Beograda, da se nadaljuje med vladnimi strankami ljuti boj za pariško poslaništvo. Zdi se, da bo zasedel to važno mesto londonski poslanik Gavrilovič, za katerem stoji framazonka loža. Resna je tudi politična kandidatura dr. Velizara Jankoviča.

P Slovenski komunistični župani ne bodo potrjeni. »Jutro« javlja, da bo vlada razveljavila izvolitev slovenskih komunističnih županov z ozirom na proti komunistom uveljavljeno obznanje, katero je odobrila zbornična večina. Da bo zgoraj omenjeno istina, nam svedoči razveljavljenje izvolitve komunista — novoizvoljenega župana v Rušah,

Dnevne vesti.

d Naše čitatelje opozarjamo na razširjen in korigiran vozni red v današnji številki našega lista.

d Dragoceno priznanje. Sedanja Pašičeva vlada se je obrnila do vseh bank kraljevine ter uvedla pogajanja radi notranjega državnega posojila v znesku 500 milijonov dinarjev. Dosegel se je popolni sporazum; banke bodo ponudile državi proti 7% obrestim višini njihovih vlog odgovarjajoče svote. Hrvatsko-slovanske banke se bodo udeležile s 53%, slovenske z 20%, srbske komaj s 15%, bogata Vojvodina pa jedva z 1.5%. V parlamentarnih državah obstoja navada, da se obrne vlada glede notranjih posojil naravnost na ljudstvo, torej na državni zbor. Naša vlada, katera si je nakopala nezaupanje Slovencev in Hrvatov, pa tega ni storila in se je obrnila do denarnih zavodov. S tem, da je vlada pričela z bankami pogajanja, je pokazala, da nima med ljudstvom nobene opore, kajti bankam gre edinole za dobro kupčijo, ki jo bodo z notranjim posojilom napravile. Delstvo, da so udeležene hrvatske in slovenske banke z 73 odstotki celotnega posojila, pa znova dokazuje gospodarstvo moč Slovencev in Hrvatov. Kljub temu, da govore številke dovolj jasno, še bodo centralisti vedno kvasili, da je Slovenija pasivna in da Hrvatska ne pomeni ničesar. Pri ustvarjanju ustave nas Slovencev in Hrvatov nočejo poslušati, kadar pa rabi centralna vlada denar, se obrača — hočeš, nočeš, moraš — vendarle do naš in naših hrvatskih bratov.

d „Enakopravnost.“ Minister sa obračaja dr. Velizar Jankovič je odstopil radi nepokorščine hrvatskega bana dr. Tomljenoviča, sicer velikega demokrata, ki ni dopustil, da bi se v Zagorju na postajah blesteli napisi v cirilici in latinici. Dr. Jankovič se iz govarja, da so srbske postaje opremljene tudi z dvopismenimi napisi, samo Hrvatji, katerim so bili madžarski napisi manj v napatju nego sedaj cirilicni, ne marajo srbskih pismenk. Resnici na ljubo pa bodi povedano, da na srbskih postajah do današnjega dne ni niti enega napisa v latinici. Ali je to enakopravnost, ako se blesti na beograjskem kolodvoru v cirilici „Beograd“, zraven pa francoski „Belgrade“? Ištakaj najdeš na postaji Niš zopet francoski „Niche“. Srbsko francoski napisi se nahajajo samo na progi Beograd—Solun, dočim jih v ostali Srbiji ni nikjer. Iz mednarodne potrebe so Srbi na tej progi označili postaje tudi s francoskimi značkami.

Ukloniti smo se morali zopet Slovenci in Hrvati. Sicer ne igrajo napisi nobene vloge, ker smatramo vsako fasadno politiko kot neumesno — lep dokaz nam je nudilo vsiljevanje nemških napisov — pač smo pa hoteli povedati, da ne smatramo latinsko-cirilskih in cirilsko-francoskih postajnih napisov zunanji znakom toliko hvalisane enakopravnosti.

d G. slabostojni poslanec Urek je tako vnet za samostojno kmetstvo korist, da se zadnje čase sploh ne udeležuje sej konstituantne, ampak doma nadzira zidavo svoje nove hiše. V Beogradu se prikaže le, kadar mu zmanjka drobiža, da dvigne dnevnice, katere si pusti nezasluzno izplačati na račun davkoplačevalcev. In baš Urek je pisal v »Kmet. listu«, da samostojni poslanci ne izpustijo nobene parlamentarne seje, ker se zavedajo poslanske dolžnosti ter odgovornosti. G. Ureku je pa že nekaj časa sem njegova nova hiša več nego poslanska dolžnost ter odgovornost.

d Našim samostojnežem najbolj smrdi kmetsko združništvo. Naša poslanca Pišek in Roškar sta interpelirala samostojnega ministra Puclja, naj ta dovoli izvoz 2000 konj po slovenskih zadrukah v Grčijo. G. mesar je pa odgovoril, da je on proti združniškemu izvozu in da naj izvaža vsak kmet sam. Seve, je ta Pucljova izjava popolnoma v smislu samostojnih veriznikov ter mešetarjev, ki hočejo samostojno dobrodelnost uživati posamič, ne pa v zadrukah.

d G. socijalno „pravični“ minister dr. Kukovec, ki se tudi zjoče, če treba, e poslal med jugoslovansko javnost že bogzna koliko tolažljivih naredb za invalide, katerim hoče na vsak način izboljšati obupno stanje. Doselej še g. dr. Kukovec ni izpolnil niti ene obljube, ki bi bila res v izboljšek invalidom, ampak so vse njegove obljube ostale votle kot je g. minister sam v duševnem oziru namreč. Zdaj pa izjavlja g. Lojze v konstituantu, da ne temelji invalidsko vprašanje samo na plačevanju invalidskih pokojnin in podpor, ampak on hoče invalide zdraviti. Dosedaj je g. minister te žalostne preostanke svetovne vojne farbal z obljubami denarnih podpor, sedaj pa bo invalidom ustvarjal kar nove roke, noge, oči itd. Tako brezvestno lahko govori samo človek policajdemokrat, ki poseda sam neizčrpljivo premoženje, poleg debelušastega trebuha vse zdrave ude, a nič srca za žive mrlične, invalide. G. minister Kukovec bodo zamenjali ulogo socialnega politika z ulogo čudodelnika, ki bo ozdravil naše invalide — policajdemokracija se preseli v deveto deželo čudežev.

d Vse druge stranke imajo v svoji sredini več ali manj radičevcev, edino narodni socialisti so brez te zalege. Tako je konstatirala NSS glasilo »Jugoslavija«. Pritrdimo tej konstitaciji, kedo bo neki silil med politično deco kot so naši cicibambuli.

d Kancelparagraf je že zadel na odpor pri duhovščini zagrebske nadškofije, ki je poslala ministru vere oster protest proti kanceparagrafu. Ta protestni čin duhovščine zagrebske nadbiskupije je posnemanja vreden!

d Tako je prav! Ravnateljstvo vlastinstva v Valpovu na Hrvatskem je tamošnjemu »Sokolu« naznanilo, da njegovi člani nimajo več pravice do brezplačne kopelji v kopalšču, ker društvo še do današnjega dne ni izključilo članov židovskega pokolenja. Lepo »narodno« društvo, v katerem se nahajajo in najdejo zaščite celo pijavke človeške družbe — židje!

d Nekaj odgovora „Kmet. listu“. Od Sv. Trojice v Slov. gor. nam pišejo: V »Kmet. listu« razliva nekdo svojo jezo nad gosp. Ferd. Golobom, nad Krajncem, nad celo našo stranko, nad franciskani in še zlasti nad č. p. Alojzijem. Pravi, da se je od naše strani ponujal županski stolec gosp. Ferd. Golobu! Kolikor je nam znano, se je od gospodarske, (ki se sramuje pridevka Samostojne), ponudil županski stolec gosp. Kirbischu. Kolikor je na tem resnice, se nam ne zdi vredno nadalje raziskovati, samo to moramo pibiti, da je bil gosp. Kirbisch na prvem mestu med kandidati gospodarske, (ki se sramuje imena Samostojne), gosp. Ferdinanda Goloba sploh ni bilo na naši kandidadni listi. Ta dva gospoda sta oba Nemca, pa oba poštena in ugledna občana. Čudno se pa morda zdi marsikom, zakaj dr. Brunonu Weixelu ni ne ena ne druga stranka ponujala županske

ga stola! Saj je mož vendar že toliko pretrpel za ljubo domovino, da je bil oddlikovan z redom Sv. Save. Pač vedno ista stara pesem: nemo prophetae in patria, drugod ga časte, doma ne! Uglednega in obče spoštovanega gosp. Krajca pa imenuje dopisnik „Kmet lista“ Judeža! Ali ne bil g. Krajnc v resnici Judež, če ne bi bil kot zaveden Slovenec in odločen katoličan, držal z našo stranko, ki ima vse kandidate, same slovenske korenine in dobre katoličane, temveč z gospodarsko, ki ima nad polovico kandidatur nemške krvi, in v kateri so ljudje, ki mislijo, da so dovolj narodni če rujejo proti cerkvi in cerkveni avtoriteti! In potem pa, frančiškani, da se najnikar ne veselijo, če je ljudstvo izvolilo za svojega predstojnika v občini moža katoličana in Jugoslovana po krvi in duhu! Pa kaj pa so pravzaprav napravili frančiškani? Za stav niso razobesili, streljali niso, bu teljk pri Zoržu niso plačovali, in tudi na noben drug način ostentativno kazali svojega veselja. Če pa zmaga dobra stvar in propade slaba, se bodo morda frančiškani naš tem jokali? In pravite: čez tri leta bo vse drugače; ne bo več Ferd. Goloba, ne bo več Lojzeka! Ste postali mar preroki, ali boste postali fašisti-ubijalci, ali kali?! Ali kam jih boste djali, da jih ne bo več videti? Kaj pa če čez tri leta od vaše nemško-gospodarske stranke ne bo ostalo družega, kakor hrbtenica brez mozga. Zdravniška pomoč ne pomaga več!

d Liberalno nasilje. Iz Ormoža se nam poroča: Nasilje naših liberalcev, na čelu jim odvetnik dr. Lašič, ne pozna nobene meje. Ko je nedavno stanovanjska komisija odredila, da se mora neka stranka preseliti v svojo lasno hišo, najemnik pa tudi v lastno, je dr. Lešič iznašel takoj proturedbo. Od gerenta je dobil potrdilo, da hišni gospodar ni v svoji hiši uradno nastopil z občinskim tajnikom in odbornikom. Naznanil je sodnji celo občinsko komisijo z hišnim gospodarjem vred zaradi javnega nasilja in motenja posesti z očitnim namenom, prepričati izvršitev stanovanjske odredbe. Sedaj pa še naj kedo reče, da v Ormožu ne veljajo iste postave kot v Mariboru, kjer mečejo stranke, ki imajo lastne hiše, enostavno na cesto, ako treba napraviti prostor za liberalnega advokata dr. Lašiča, ki je seveda mariborskim liberalcem zelo potreben. Zakoni glede nasilja pa veljajo samo za klerikalca, ki lahko stanuje kjer hoče — samo v lastni hiši ne.

d Davčno oblastvo v Celju je začelo zadnji čas pošteno nadlegovati naše župane. Pošilja namreč županstvom čke za plačevanje davkov, z naročilom, da jih župani dostavijo davkoplačevalcem. Ne vemo, ali so tu di po drugod davčne oblasti tako modre, da mislijo, da župani nimajo drugega posla, nego hoditi po občini in raznašati čke. Ali hočete iz županov res napraviti cele eksekutorje? Ali pa hočete navaliti to breme na županska ramena ravno sedaj, ko so skoro vsi župani izvoljeni iz vrst Kmet-

ske zveze? Prosimo naše poslance, da tu posežejo vmes in davčne urade naučijo manire!

d Duhovniška sprememba. G. g. Franjo Šatler, kaplan pri Sv. Antonu v Slovenskih goricah, je prestavljen k Sv. Jurju ob Ščavnici.

d Dvesto let je minulo letos, odkar se je začela slovita božja pot k Sv. Janezu Nepomučanu na prijaznem hribočku ob pobočju gore Radelj, župnije Marenberg. Prvo romanje na to danes obmejno božjo pot je bilo l. 1721.

d Hudodelstva se množe na Slov. Štajerskem od dne do dne. Osobito je preobloženo mariborsko okrajno sodišče s hudodelci vseh vrst ter panog. Zopetno porotno zasedanje v Mariboru se prične 13. t. m. in je za to sesijo razpisanih že 27 slučajev, katerim pa še bo sledilo mnogo več drugih.

d Proga Krapina-Rogaška-Slatina. »Jutro« poroča, da zahteva Jugoslovenski Lloyd, naj se iz notranjega državnega posojila nemudoma prične graditi železniško progo Krapina-Rogaška-Slatina, ki bi bila komaj 12 km dolga in bi stala samo 60—80 milijonov kron. Na ta način bi se skrajšala vožnja iz Zagreba v Maribor za dve uri, promet preko Zidanega mosta pa bi bil znatno razbremenjen. — Tudi mi smo mnenja, da bi bilo bolje, ako bi z denarjem, katerega tratijo za kravje kupčije z ustavo, raje gradili prepotrebne železniške proge.

d Pomočnik ministra za notranje zadeve. Poslanik Milivoj Jovanovič, ki je doslej služboval v Bernu, je pozvan v Beograd, da prevzame agende pomočnika ministra za notranje zadeve.

d Proga Prijedor-Knin. Ministrstvo saobračaja je odredilo popravo Steinbeissove ozkotirne proge med Prijedorom in Kninom. Ta proga je zaenkrat edina, ki nas veže z Dalmacijo.

d Davek na vojne dobičke. Davčni odbor v Pančevu je naložil tamošnjim bogatašem 100 milijonov kron na vojne dobičke. Tudi pri nas bi bilo potrebno!

d Na smrt obsojeni. Pehotni kapetan Radičko Radenkovič, poručnik Pavle Milenkovič in art. potporučnik Stevan Batagič so obsojeni na smrt. Veliko vojno sodišče je izpremenilo smrtno kazen v 20 letno prognanstvo.

d »Sedanjest«. Pravkar je izšla 1. številka dolenjsko-belokranjskega tednika »Sedanjest«. List je odločni bojovnik za načela SLS in se zavzema predvsem tudi za avtonomijo Slovenije. Izdaja in urejuje »Sedanjest« bivši uradnik pri dopisnem uradu belgrajskega ministrstva g. Fran Radešček. Mesečna naročnina znaša 5 K. List izhaja vsako soboto. Našim somišljenikom ga kar najtopleje priporočamo! »Sedanjest« je na prodaj v mariborski Cirilovi tiskarni.

d Stare penzioniste posvečajo v duhovnike. Pravoslavni škof iz Niša Dositaj se že mudi dalje časa v Kragi, da bi uredil razmerje češke narodne cerkve do pravoslavne. Dolgo so premišljevali to vprašanje: Kako dovoliti narodnem svečeništvu zakon, mu ustvariti episkopat in urediti razmere češke narodne cerkve tako, da bodo v doglednem času godne za spojitve s pravoslavjem? G. vladika Dositaj ne priznava veljavnosti zakona češke narodne duhovščine, ki se je o-

babila kar preko prezira na cerkveno pravo. No, to samooblastno vsečejeno duhovščino bodo pustili živovariti pod zakonsko mrežo, vsekakor pa hočelo, da bo vsaj svečeniški naraščaj češke narodne cerkve pravomočno oženjen. Doslej se je posrečilo g. Dositaju, da je zvalil v češko narodni alumnat tri stare — že davno oženjene in s famijljo bogato založene penzioniste, katere je te dni posvetil v mašnike češke narodne cerkve. Dva od teh novo (stare) mašnikov sta bivša železniška revidenta, eden pa bivši profesor. Mo goče postanejo še tudi Kukovec, Voglar in Koderman slovenski — narodni popje.

d Vročina na Madžarskem. V zadnjih dneh so imeli na Madžarskem tako hudo vročino, kakoršne ne pomnijo stari ljudje. Tako na pr. je kazal termometer dne 4. junija t. l. v Budimpešti 33 stopinj Celzija.

d Požar v elektrarni. V Harken (Nemčija) je zgorela velikanska elektrarna, ki je dobavljala tok za pokrajine Anhalt, Braunschweig in Sachsen Sosedna industrijska podjetja in 150 mest je sedaj brez električne razsvetljave in energije za pogon.

d Dragoceni film. Angleška tvrdka »Astra-Film« je dovršila 80.000 m dolgi film, katerega skupni stroški se cenijo na 74 milijonov frankov.

d Izkopina starin. Na mestu, kjer je stalo staro-egiptovsko mesto Tebe, so izkopali mumijo, s katero vred je bila pokopana cela zaloga perila in sicer rjuhe in namizni prtji, za vsem skupaj okrog 40 komadov. Izkopano perilo je vsled več kot dvatisočletne starosti krasno, zlato rumene barve. Perilo, ki je iz lepega lanenega platna, je klub starosti zelo dobro ohranjeno. Na nekaterih komadih so dognali sledove, da je bilo perilo zelo skrbno, lepo in natančno zakrpano in popravljen. Perilo in mumijo so poslali v London, kjer je predmet občudovanja.

Iz Maribora.

d Volitev župana v Mariboru. Kakor se nam poroča iz Ljubljane, je rekurz dr. Kodermana, Voglarja in njenih političnih sotrpinov proti občinskim volitvam v Mariboru končno veljavno odbit. Deželna vlada je samo črtala okraj zdravnikarja dr. Jurečka iz liste mestnih svetovalcev. Volitev župana bo še najbrž tekot tega tedna; skoro gotovo zadnje dni. Prvi se ji bo predsedoval socijalni demokrat sodrug Čeh kot najstarejši odbornik. Volil se bo župan, 1 ali 2 podžupana ter člani ožjega mestnega svetovilstva. Kdo bo župan, se še danes ne more s sigurnostjo trdit. Stranke so glede moči tako-le sestavljene: Najmočnejša je socijaldemokratska, ki ima 13 mandatov, njej sledi narodnosocijalna z 9 mandati, potem prideta Slovenska ljudska stranka s 7 in JDS tudi s 7, najšibkejša je komunistična stranka, ki ima 4 mandate. Sigurno pa je, da bodo komunisti glasovali za socijaldemokratskega kandidata. Ti dve grupi imata torej 17 glasov, kar pa je za izvolitev župana še vedno za 4 glase premalo, ker mora imeti žu-

panski kandidat vsaj 21 glasov, ako se vsi odborniki udeležijo volitve. Slovenske stranke imajo skupaj 23 glasov, torej večino. Kako se bodo torej stranke grupirale, se še danes ne ve. Vemo le toliko, da kandidira JSDS sodruga Lojzeta Slanovec, JDS doktor Serneca, NSS pa Jarha ali doktor Roštoharja. Vsekako pa bo volitev župana zanimiva.

d Predavanje. V kat. društvu rokodelskih pomočnikov (Lekarniška ul. 6) so vsako drugo sredo poučna predavanja. Dne 18. majnika je predaval g. profesor dr. Anton Medved o stoletnici Napoleonove smrti, s posebnim ozirom na pomen Napoleonove dobe za slovenski narod; dne 1. junija je predaval g. prof. dr. Karl Capuder o cehih pri obrtnikih v prejšnjih časih; kot vzgled nam je pokazal in razložil ustanovno listino za čevljarski ceh v Celju iz leta 1618. Prihodnje sredo, dne 8. junija, bo zopet predavanje ob pol 8. uri zvečer. Povabljeni so vsi rokodelski pomočniki in njih prijatelji.

d Obrtna razstava v Mariboru. Za obrtno razstavo, ki se bo vršila nepreklicno v mesecu avgustu t. l., je razstavni odbor svoje predpriprave že končal. Obrtniki se pripravljajo za to prireditve z vso vnemo. Dela, ki se izvršujejo za razstavo, pregleduje posebni kontrolni odbor. Ta odbor pošlje v prihodnje dni svoje pooblaščenice v svrhu nadziranja že izgotovljenih in v delu se nahajajočih del k prijavljenim obrtnikom.

Odsek amaterfotografov in Mariborska podružnica S. P. D. Vsakotedenski sestanki se vršijo ob petkih od 20. ure naprej v kavarni Beograd. Razgovarja se o izletih. Prijateljice in prijatelji dobrodošli.

d Mariborska podružnica S. P. D. je letos na novo markirala: a) Na severnem bregu Drave: Maribor, mimo treh ribnikov k Sv. Urbanu, Maribor-Kamnica k Sv. Urbanu; Sv. Urban-Sv. Križ mimo Vrablovega mlina čez Zavrčerjev vrh v Selnico; Sv. Lovrenc-postaja po Čermeniški dolini k Sv. Duhu, od tam na Selnico ob Dravi; Sv. Lovrenc-postaja preko Sv. Ožbalta na Zgor-njo Kaplo, od tam po Pubaherjevi grabi na postajo Brezno. b) Na južnem bregu Drave: Iz Limbuša na Glazuto in k Sv. Arhu; iz Bistrice ob Dravi do Ruške koče, od Glazute (Beigott) na Klopni vrh, od tam čez Bergauerja na Falu. Te poti so vse vidno markirane tako, da se ne more zgrešiti ciljev. Ljubitelji narave, porablajte jih!

Orlovski vestnik.

d Posavsko orlovsko okrožje priredi 26. junija 1921 v Cerkljah (pošta Cerklje, postaja Brežice) celodnevni orlovski tabor z javno telovadbo. Bratski odseki in društva naj pravočasno priplave Orlovskemu odseku v Cerkljah število udeležencev (telovadcev, netelovadcev in koliko kosil žele.

Gospodarstvo.

d Vinski sejem v Ljubljani. Ob priliki trgovsko-obrtnega velesejma od 13. do 24. avgusta t. l. v Ljubljani, namerava Vinarski in sadjarski odsek Maribor prirediti veliki vinski sejem v

Jezerik.

(Pohorska balada. Napisal J. T.)

(Dalje.)

Tisti večer so se zbirali črni oblaki gori nad Jezerjem in ded je pravi!

„Menda dobimo nevihta! Čudno, pol leta je bilo lepo vreme — —!“ Pa ni bilo nevihte tisti dan.

Prišli so drvarji in sekira je zapela na Planinki in na Plešiču.

Tone je skrbel drvarjem za živila, veliko posla je imel, vsak čas je moral v trg k oskrbniku.

Z Lenko sta se mnogo videla in pozno je prihajal domov. Ni mu bilo več za planino, dolgočasila ga je gozdna samota, v dolino ga je vlekle.

Jeli pa so bledela lica, otožna je samevala na Vrelenku in njene oči so izgubljale sijaj pomladnega neba.

„Kaj ti je, Jela?“ jo je vprašala mati sočutno.

„Nič, mati! Po domu se mi toži —!“

Tone je čul te besede. Zamisljen je pogledal po Jeli in mislil na bujno veselo Lenko —.

Vreme je nagajalo drvarjem, nevihte so jih prale in ded je dejal:

„Jezerik se huduje, ker mu hočejo posekati gozdove!“ —

Vroč poleten dan je bil.

„Doli moram“, je rekel Tone.

„Drvarjem manjka moke, pa je grem naročit.“

„Pa bi ne šel danes!“ je rekla mati.

„Bojim se, da bo nevihta. Tako silno je soparično!“

„Saj se kmalu vrnem!“ je dejal in odšel.

Na dvorišču je stala Jela. Prisiljeno se ji je nasmehnil.

„Kaj ti naj prinesem iz trga?“

Plaho in otožno ga je gledala.

„Tone, ne hodi danes! Nevihta bo!“

„Kako neki, ko je tako lepo vreme!“

„Tonče —!“

„Ne bodi sitna, Jela! — Kdo bo vedno tičal v tehle dolgočasni planinah! — Kmalu se vrnem in nekaj lepega ti prinesem!“

Odšel je z naglimi koraki.

Obupno je stegnila roke za njim. Ustnice so ji nekaj zašepetale — pa omahnile so ji roke in solze so ji zalile sinjemodre oči.

Veter je jezno završal v smrečju in temen oblak je vstal izza Jezerja.

Jela je obrnila svoje solzne oči proti planini.

Tone pa se ni kmalu vrnil. Obse del je pri zapeljivi Lenki v hladni vrtni utici. Ni opazil, da so se črni, divji oblaki zbirali nad Jezerjem in se valili proti trgu.

Za roko jo je držal in zaljubljen jo je govoril.

Pozabil je na svoje planine in na smrekove gozde, ni mislil več na Jelo, le Lenko je videl, njena bujna lepota ga je omamila, upijanila. Da jo ljubi, ji je govoril in jo rotil, naj bo njegova žena, pravil je, da bo pustil dolgočasno kočjo gori na planini in prosil grofa naj mu da službo v gradu — —.

„Lenka, bodi moja —!“

Zapeljivo se mu je smejala. Sklonil se je k njej — —.

Na mah se je stannilo. Zareč blisk je posvetil v utico, silen grom je udaril za njim.

Plašno se mu je iztrgala.

„Pojdiva v sobo! Nevihta bo!“

Blisk se je užigal za bliskom.

Grom je bobnal po nebesnem oboku,

plaha se je ulila in toča je zaropotala.

Bežala sta v hišo.

„Strašna nevihta!“ je rekel oskrbnik. „Take se ne pomnim tukaj! — Res je, kakor je dejal vaš ded! Je zernik se huduje!“

„— ali pa njegova lepa vila, kraljica pohorskih gozdov!“ je Lenka dražila Toneta.

Tone se je stresel, zdramil se je, kakor izpijane omotice. „Jezerik se huduje!“ mu je šumelo po vroči glavi.

„Nezvest sem bil Jeli —.“ Ali mu je ni on poslal tisti jesenski večer, la ni —?

„Eno leto jo dobiš na preskušnjo —!“ je rekel, in drugi večer je prišla s planine. In blagoslov in sreča sta prišla z njo, kakor je Jezerik obljubil —.

In danes, ko ga je omamila zapeljiva tujka, da je pozabil na njo, da je postal nezvest Jeli, planinski vili in njenim planinam, danes je prišla prva nevihta — —.

„Gorje ti — zadene te strašna moja jeza —!“ Tako mu je zagrozil.

Tonetu so se odprle oči. „Jela je planinska vila — —!“ Zadržtel je na vsem telesu — Vroč mu je prihajalo.

„Saj sem vedno mislil, da je — —.“

Dalje prihodnjic.

zvezi z vinsko razstavo. Vinogradniki in interesi, ki se mislijo razstave udeležiti, dobijo natančnejša pojasnila glede udeležbe pri Vinarskem in sadjar-skem odseku Kmet. družbe za Slovenijo v Mariboru.

g Uvoz in izvoz piva zabranjen. Ministrstvo za industrijo in trgovino je prepovedalo izvoz in uvoz piva v cilju, da se zaščitijo interesi domače industrije piva.

g Cene poljskim pridelkom. V Somboru stane meterski stot pšenice 980—990 K, koruze 380—390 in ovs 420—430 K. Dovoz je bil slab. Popraševanje po ovsu je bilo precej živahno. Stanje pšenice se dobro presoja. V Osjeku so kupovali meterski stot pšeni-ce po 1020—1025 K, dovoz je bil zelo slab. Ovs ni bilo. Meterski stot koruze je stal 410—420 K.

g Visoke lesne cene v Italiji. V Italiji v Florenci se prodaja jelov les 10 mm 400 lir po kubičnem, metru, 15mm 360 lir, 20—60 mm 330 lir. Hlodi 340

do 350 lir, tesan les v Neaplu: jelove deske 450—480 lir, drva 10—15 lir po metru. Jugoslovanski jelov les slabše kakovosti se prodaja v Milanu po 320 lir, boljše kakovosti nekoliko višje. V zad-njem času je poslala Poljska v Milan les po 300 lir.

g Železni drobiž avstro-ogrsk-e banke po 20 vinarjev je zopet veljaven, javlja in odreja finančni minister, ki je ravno ta drobiž že bil razveljavil in so ga ljudje kot ničvredno železo pometali proč. Danes za nič — se ne sprejme; jutri dobro in veljavno — to je dosled-nost in demokratsko delo za korist ter blagostan naroda. Če se kedo razume na vladanje v finančnem oziru, so to gotovo naši policajdemokratje.

g Uvozni predpisi za blago iz Nemčije. Na nastalo vprašanje, kakšna dokazila je zahtevati od uvoznika v svrhu dokaza, da je blago v res-nici kupil in plačal, predno je stopi-la v veljavo uredba glede našega u-

voza iz Nemčije, je izdelala General-na direkcija carin sledeče pojasnilo carinarščicam: 1. Za neposredno pla-čano blago se zahteva v svrhu doka-za faktura in izvleček iz knjige kup-čca z izjavo, da jamči za točnost iz-vlečka in da bo, ako se ugotovi ne-resničnost izjave, plačal za kaznen 100% vsote, katere je po izjavi plača-na dotični tvrdki na račun enega de-la ali celega iznosa naročenega bla-ga. 2. Za blago, ki se je plačalo z de-vizo, se zahteva v svrhu dokaza, po-trdilo one banke, pri kateri se je ku-pila deviza, v katerem mora biti naznačen dan in številka dopisa, s ka-terim se je prodaja devize prijavila Generalnemu inšpektoratu ministrstva financ. Potrdilo banke se mora pred-ložiti v overovljenje Generalnemu in-

spektoratu, ki se izjavi, da-li velja potrdilo kot dokaz ali ne.

Dopisi.

Špitale pri Konjicah. Adamič bo župan, Mlinar prvi svetovalec, Brče-tajnik, tako so modrovali naši slabos-tojneži. Delali so pa račun brez krčmarja. Pride volitev 29. maja. Županom je iz-voljen z veliko večino g. Martin Ambrož, prvi svetovalec postane g. Karl Zidan-šek. V potu svojega obraza so se trudili samostojni generali, da bi dobili občino-v v svoje roke. Zdaj so pa doživeli tako-polomijo. Ljudstvo je spoznalo tiste, ki prihajajo v ovčji obleki, znotraj so pa zgrabljivi volkovi in njim je obrnilo hrbet.

VOZNI RED

veljaven od 1. junija 1921.

Maribor—Ljubljana:

P. vl.	P. vl.	M. vl.	P. vl.	P. vl.		P. vl.	M. vl.	P. vl.	P. vl.	P. vl.
43	45	801	47	49		42	802	44/32	48	50/36
5:30	10:15	12:49	16:50	22:10	Maribor	9:59	14:05	16:56	22:17	4:44
6:10	10:52	13:51	17:30	22:50	Pragersko	9:25	13:02	16:22	21:43	4:08
6:21	11:03	14:08	17:41	23:01	Slov. Bistrica	9:11	12:42	16:08	21:29	3:55
6:37	11:19	15:04	17:57	23:17	Poljčane	9:00	12:23	15:57	21:18	3:44
7:07	11:49	15:43	18:28	23:47	Grobelno	8:23	11:21	15:20	20:41	3:07
7:38	12:20	16:32	18:59	0:18	Celje	7:58	10:45	14:55	20:17	2:43
8:57	13:13	17:46	19:54	1:20	Zidan most	7:09	9:40	14:03	19:27	1:43
10:41	14:55	20:30	21:40	3:03	Ljubljana	5:18	6:40	12:06	17:35	23:55

Maribor—Graz—Wien:

P. vl.	P. vl.	P. vl.	P. vl.	P. vl.		D-brzoil.	P. vl.	P. vl.	P. vl.	P. vl.
70	70a	72	44/32	74		9.1.11.1.	71	73	75	77
6:11	6:30	12:41	19:00	19:15	Maribor	1:35	7:35	13:22	14:06	20:52
6:35	6:53	13:05	19:24	19:42	St. Ilj		7:13	12:59	13:43	20:29
6:43		13:13	20:51	19:50	Spielfeld			12:50	13:30	20:20
			20:19		Graz					
			6:45		Wien					

Maribor—Prevalje—Celovec:

	411/	413/	415			412	420/	424/		
	425	429					414	416		
	5:00	15:00	19:48	Maribor	7:31	12:25	20:45			
	5:29	15:27	20:20	Ruše	7:11	11:59	20:19			
	5:38	15:36	20:29	Fala	7:02	11:50	20:10			
	5:48	15:46	20:39	St. Lovrenc	6:53	11:41	20:01			
	6:28	16:19	21:13	Vuhred	6:26	11:15	19:35			
	7:13	16:59	21:53	Spodnji Dravograd	6:01	10:50	19:10			
	8:26	18:25	22:16	Prevalje	5:31	10:04	18:05			
				Holmec						
				Celovec		6:23	14:15			

Maribor—Pragersko—Kotoriba:

D. B.	P. vl.	P. vl.	P. vl.		P. vl.	P. vl.	P. vl.	D. B.
vl. 201	221	223	225		222	224	226	vl. 204
4:10	9:00	16:00	20:50	Maribor	7:19	11:06	17:39	1:21
	9:44	16:49	21:46	Pragersko	5:58	10:19	16:46	
4:54	10:27	17:24	22:24	Ptuj	5:26	9:44	16:14	0:36
5:18	11:07	18:02	23:04	Ormož	4:38	8:56	15:25	0:09
6:02	12:00	18:52	23:57	Čakovec	4:00	8:18	14:47	23:45
7:25	12:53	20:20	0:50	Kotoriba	1:32	7:00	13:20	22:58

Maribor—Zidani most—Zagreb:

	511	513	515	517		512	516	518	520
	22:10	5:30	10:15	16:50	Maribor	14:05	14:55	22:17	4:44
	4:13	8:29	14:20	19:50	Zidani most	8:32	12:01	18:52	0:30
	6:22	10:50	16:19	22:02	Zaprešič	6:21	9:57	16:46	22:26
	6:46	11:13	16:45	22:25	Zagreb	5:50	9:35	16:13	12:56

Celje—Spodnji Dravograd:

	4812	4814	4816	4818	4852		4811	4813	4815	4817	1819
8:10	15:40	20:20				Maribor	7:17	11:26	18:37	21:44	
9:17	16:40	21:20				Paška vas	6:17	10:26	17:37	20:44	
9:51	16:25	21:50		6:20		Velenje	5:51	10:00	17:13	20:13	
11:11	18:34		5:20	8:02		Slovenjgradec		8:25	15:44	19:40	20:09
11:34	19:03		5:48			Spodnji Dravograd		7:56	15:09		19:40

Slovenska Bistrica kolodvor—Slovenska Bistrica mesto.

	3201	3203	3205	3207	3209	3211		3202	3204	3206	3208	3210	3212
6:40	9:15	11:10	14:15	16:15	18:05	18:20	Kolodvor	5:55	8:25	10:45	13:50	15:10	17:25
6:55	9:30	11:25	14:30	16:30	18:20		Mesto	5:40	8:10	10:30	13:35	15:35	17:10

Poljčane—Konjice—Zreče:

	2301/	2303/	N 1		N 6	N 2/	N 4
	N 3	N 5			2302	2304	
	9:18	18:02			6:22	14:35	
	10:30	19:16	4:20		20:07	5:27	13:40
	10:51	19:37	4:41		19:47	4:52	11:40

Grobelno—Rogatec:

	2901	2903	2905*		2902	2904	2906*
	8:40	16:00	21:00	Grobelno	6:45	14:45	20:12
	9:50	17:10	22:02	Rogaška Slatina	5:39	13:39	19:09
	10:03	17:23	22:15	Rogatec	5:10	13:10	18:50

* Vozita od 1. junija do 30. septembra.

MALA OZNANILA

2osebna avtomobila

eden »Dion Buoton«, drugi »Studi bäcker«, dvojno obročje, 15 rez. zračnih cevi, se vsled raz-druženja družbe takoj prodata. Naslov v upravi. 3—3 290

Književni vijesnik.

Na ljetnu sezono naručite si odmah novo izišlu knjigo, Ji-rasek: »Filozofska historija« K 30—, koja je izišla kao prvo hrvatsko jubilejno izdanje. Po-uzeeem K 30—. Šalje Čeho-jugoslovenska naklada J. Herejk Zagreb, Hatzova 15. 280 4—9

Dražba lova.

Lovska pravica krajevne občine Plač, se da potom javne dražba do 30. junija 1922 v zakup. Ta dražba se vrši v petek, 24. ju-nija 1921 ob 10 uri predpoldne v uradnem prostoru okr. glav-arstva v Mariboru v sobi šte. 14/l. Okrajno glavarstvo v Mariboru, dne 29. maja 1921. Okrajni glavar: dr. Lajnič s. r. 300

Naročajte naše liste!

Kompletna, moderna jedilna soba

iz hrastovega lesa, se vsled preselitve prod. Na vpogled v vili „ALVIS“ Leitersberg pri Mariboru.

Drobni koks

za kovače in ključavničarje, izvrstno sposoben, se odda pri

Prvi mariborski tvornici briketov

Maribor, Komenskega ulica (koroški kolodvor).

Pilzenjsko akcijsko pivo!

Dovoljujem si cenj. občinstvu vljudno naznaniti, da sem z današnjim dnevom prevzel prodajo „Pilzenjskega eksportnega piva“ Oddaja dnevno od 7.—18. ure.

Ciril Tratnik, hotel Union

MARIBOR.

299

Vabilo na subskripcijo

novih delnic „DRAVA“ lesne industrije delniške družbe, Maribor.

Upravni svet je sklenil, na podla-gi pooblastila občnega zbora in dovo-ljenja ministrstva za trgovino in indu-

od 2,000.000 K na 10,000.000 K

od katerih je K 8,000.000.— kritih z donešenimi aporti, ostanek K 2,000.000 ki se bo uporabil v prvi vrsti za raz-širitev obrata, se pa daje s tem v ja-vno subskripcijo in sicer

z izdajo 4000 komadov novih delnic po 500 K nominala.

Javna subskripcija se vrši pod sle-dečimi pogoji:

1. Delnice so interesentom a K 660.— s kuponom pro 1921 na raz-pisano in se morajo takoj pri subskr-pciji v polnem znesku plačati.
2. Delnice se bodo izdajale po 1, 50 ali 100 komadov skupno. Zaenkrat se bodo izdajala le potrdila za dode-

striji; z dne 25. aprila 1921, VI šte. 2295, provesti zvišanje delniške glav-nice

od 2,000.000 K na 10,000.000 K

čene delnice, ki se bodo v približno 2 mesecih zamenjale za delnice.

3. Subskripcija traja od 1. junija 1921 do 20. junija 1921.

4. Kot prijavnice za subskripcijo funkcionirajo: Ljubljanska kreditna banka, podružnica v Mariboru; Mariborska eskomptna banka, Maribor; Cen-tralna banka d. d. Zagreb, podružni-ca v Mariboru; „Drava“, lesna ind delniška družba Maribor, Aleksand-rova cesta 51.

5. Upravni svet družbe si prid-ržuje pravico dodelitve delnic v času od 5. julija 1921. Po preteku tega roka se povrne izplačana protivrédnost za ne-dodeljene delnice.

V Mariboru, 1. junija 1921.

„Drava“ lesna industrijska del. družba Maribor, Ljubljanska kreditna banka, podružnica v Mariboru.

Mariborska eskomptna banka, Maribor.

Centralna banka d. d. Zagreb, podružn. v Mariboru.